

Δημοσιεύθηκε
στην Περίληψη
1/9/1992

27 Δεκεμβρίου, 1991

Αγαπητή Σύνταξη,

Μια πρόσφατη είδηση από την Λευκωσία έλεγε, ότι Κύπριοι αρχαιολόγοι ανακάλυψαν στο Κούριο νέο μωσαϊκό που θεωρείται το μεγαλύτερο που βρέθηκε στην Κύπρο και το τρίτο σε αρχαιότητα. Το μωσαϊκό είναι 5 επί 2 τετραγωνικά μέτρα και παρουσιάζει παραστάσεις, όπως αναφέρεται, λουλουδιών.

Θυμήθηκα, όταν διάβασα την είδηση, την εντύπωση που μου είχε κάνει ένα άρθρο για το Κούριο που είχα βρει σε περιοδικό των Κυπριακών Αερογραμμών. Μιλούσε το άρθρο για τον μεγάλο σεισμό που κατάρτισε το Κούριο και που τον τοποθετούσε ο αρθρογράφος, Αμερικανός αρχαιολόγος Ντέβιντ Σόρεν, στο 362 μ.χ.. Είχε υπολογίσει μάλιστα τον μήνα, την μέρα και την ακριβή ώρα γιατί τάβλεπε όλα να συμπίπτουν με την έκρηξη ενός υποβρύχιου ηφαιστείου πούχε εκραγεί τότε νοτιοδυτικά των ακτών της Κύπρου. Ολα, τονίζει, είχαν σωριαστεί σ'ερείπια μέσα σε μια στιγμή. Απ'εδώ και σκελετοί που ανασύρθηκαν αγκαλιασμένοι αποτυπώνοντας την δραμτική προσπάθεια πατέρα να προστατεύσει την οικογένεια του.

Ο Ντέβιντ Σόρεν απ'ότι αντιλαμβάνομαι, έγραψε και βιβλίο για τις ανασκαφές του στο Κούριο με τον τίτλο "Ο δρόμος προς το Κούριο" και πριν μερικές μέρες απ'ότι έμαθα προβλήθηκε στο τηλεοπτικό κανάλι "Discovery" ταινία ντοκυμανταίρ για το Κούριο.

Απ'ότι φαίνεται οι Αμερικανοί αρχαιολόγοι επέδειξαν ιδιαίτερο ενδιαφέρο για την αρχαία αυτή πόλη. Είχαν κάνει ανασκαφές στο Κούριο την δεκαετία του 40, ένας μάλιστα Αμερικανός, ο Μακφάτεν, τόσο αγάπησε την Κύπρο που αγόρασε οπίτι στην Επισκοπή και έμεινε εκεί. Αργότερα πνίγηκε στη θάλασσα της Λεμεσού και το σπίτι του το δώρησε η οικογένεια του στο αρχαιολογικό τμήμα. Γράφτηκε μάλιστα και κυκλοφόρησε και βιβλίο για τη ζωή του Μακφάτεν με τον τίτλο "Η λάμψη και ο χρυσός".

Και σκέφτομαι, εδώ υπάρχει ένα απέραντος χώρος που προσφέρει θαυμάσια δυνατότητα για προβολή της Κύπρου σαν κέντρου ενός πανάρχαιου πολιτισμού. Στις Ηνωμένες Πολιτείες πρέπει να υπάρχουν ανεκτίμητοι θησαυροί Κυπριακής προέλευσης. Υπάρχουν κατ'αρχήν όλες εκείνες οι χιλιάδες των ευρημάτων πούφερε μαζί του ο Λουίτζι Πάλμα Ντι Τσεσονόλα, Πρόξενος των ΗΠΑ στην Κύπρο στα τελευταία χρόνια της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας. Μάζεψε τότε φορτία ολόκληρα από ειδώλια, αμφορείς, αγάλματα ή κομμάτια από αγάλματα και φεύγοντας από την Κύπρο άρχισε να τα πουλά σε διάφορα μουσεία της Ευρώπης. Το μεγαλύτερο όμως μέρος των κλεμμένων αυτών Κυπριακών θησαυρών το μετέφερε εδώ. Το 1874 ένα πολύ μεγάλο μέρος αυτής της συλλογής κατέληξε στο "Metropolitan Museum" της Νεας Υόρκης και απ'ότι γνωρίζω τα περισσότερα από τα ευρήματα αυτά βρίσκονται ακόμη σιβαγμένα στα υπόγεια του Μουσείου.

Οι συλλογές όμως των εδώ μουσείων συμπληρώνονται συνεχεία και το ενδιαφέρον των Αμερικανών αρχαιολόγων και των πανεπιστημίων για τον πλούτο που πρόσφερε η Κυπριακή γη συνεχώς αυξάνονται. Μέσα σ'αυτό το κλίμα το 1978 δημιουργήθηκε το Κυπρο-Αμερικανικό Αρχαιολογικό Ινστιτούτο Ερευνών (CAARI). Το CAARI, που διαθέτει στην Κύπρο ιδιόκτητο

οίκημα με βιβλιοθήκη, εργαστήρι και δυνατότητες φιλοξενείας, μετατράπηκε σ'ένα από τα σημαντικότερα κέντρα αρχαιολογικών ερευνών στην ανατολική Μεσόγειο.

Ενας χώρος που απ'ότι φαίνεται προσελκύει το ιδιαίτερο ενδιαφέρον Αμερικανών αρχαιολόγων είναι η Γερόνησος, ένα μικροσκοπικό νησάκι έναντι του Αγίου Γεωργίου της Πέγειας, όπου βρέθηκαν τα ερείπια ναού της Αφροδίτης. Για συστηματικές ανασκαφές στη Γερόνησο θα μεταβεί το καλοκαίρι στην Κύπρο ομάδα Αμερικανών αρχαιολόγων, και άλλων επιστημόνων.

Το πρόγραμμα των ανασκαφών είναι τόσο φιλόδοξο που γέννησε την σκέψη για την ανάληψη εκστρατείας για την συγκρότηση ομίλου "Φίλων της Γερονήσου". Εμπνευστής του όλου σχεδίου είναι η αρχαιολόγος και καθηγήτρια Τζόαν Κόνελλυ, που προγραμματίζει απ'ότι πληροφορούμαι ομιλία με διαφάνειες τον Φλεβάρη στο "Explorers Club" στη Νέα Υόρκη.

Εχοντας υπόψη όλες αυτές τις σχέσεις Κύπρου και Ηνωμένων Πολιτειών στον χώρο των αρχαιολογικών ερευνών, όπου η Κύπρος έχει τόσα και τόσα να παρουσιάσει, διερωτούμαι αν δεν υπάρχει εδώ ένα αναξιοποίητο πεδίο για μια προβολή του πολιτιστικού προσώπου του νησιού μας στην μεγάλη αυτή χώρα. Είναι γενικά αποδεκτό ότι η διαφώτιση γύρω από το πολιτικό πρόβλημα τότε μόνο θα μπορέσει να πάει πλατειά και νάχει αποτελεσματικότητα όταν στηρίζεται και στην προβολή του χώρου σαν συνόλου, όταν στηρίζεται σ'αυτά που αντιπροσωπεύει η Κύπρος, σαν ιστορία, πολιτισμός, προσφορά στον παγκόσμιο πολιτισμό. Και έχω την άποψη, ότι προς αυτήν την κατεύθυνση μπορούν να συμβάλουν τα μέγιστα οι Κύπριοι πανεπιστημιακοί και άλλοι άνθρωποι των γραμμάτων που είτε εργάζονται εδώ, είτε ακόμη φοιτούν. Το 1992 θάναί όπως φαίνεται πολύ αποφασιστικό στην όλη προσπάθεια για μια δίκαιη λύση του Κυπριακού, γι'αυτό και θα πρέπει να ~~εξεστρατευθούν~~^{επί} γι'αυτόν τον σκοπό όλες οι δυνάμεις και όλες οι δυνατότητες.

Με εκτίμηση,
Π. Κυπρίδης

Π. Κυπρίδης